

Veteranpolitiken 2004–2007

Statsrådets riktlinjer

Översättning: Social- och hälsovårdsministeriet

ISSN 1236-2123

ISBN 952-00-1572-8

Upplaga: 500 ex.

Layout: AT-Julkaisutoimisto Oy

Tryckning: Suomen Printman Oy, Hyvinge 2004

1 *Veteranpolitikens principiella riktlinjer*

Den mest krävande fasen för att stöda frontveteranernas självständiga funktionsförmåga är nu på gång. Att säkerställa att äldre personer så länge som möjligt kan klara sig hemma förutsätter mångsidiga stödåtgärder, specialförmåner för veteraner samt gott samarbete och ett preventivt grepp inom den kommunala social- och hälsovården. Med rätt inriktade specialförmåner för krigsinvalidier och frontveteraner kan man säkerställa att det kommunala servicesystemet fungerar. En central verksamhetsmodell är rehabilitering och utvecklande av dess innehåll så att en rehabiliteringsklient kan få stöd i sin hemomgivning. Stöd till ett självständigt liv och tillhandahållande av social- och hälsovårdstjänster är viktiga för krigsinvalidernas och veteranernas äldreomsorg.

Avsikten med statsrådets veteranpolitiska riktlinjer är att hedra insatsen av veteranåldersklasserna i försvarandet av Finlands självständighet och att stöda denna befolkningsgrupp som redan har en medelålder på 83 år i att klara sig hemma så länge som möjligt. Kärnfrågor är att erbjuda frontveteranerna möjlighet till regelbunden årlig rehabilitering samt att utveckla öppenvårdstjänster för krigsinvalidier. Genom att förnya rehabiliteringens innehåll så att betoningen är på öppen rehabilitering kan man bäst stöda regelbundenheten i rehabiliteringen. De riksomfattande krigsinvalid- och veteranorganisationerna, riksdagen och delegationen för frontveteranfrågor vid social- och hälsovårdsministeriet har i sina ställningstaganden de senaste åren betonat vikten av dessa frågor.

I slutet av år 2004 finns det cirka 105 000 frontveteraner. Av dem är cirka 16 000 krigsinvalidier. Medelåldern är 83 år. I slutet av år 2005 finns det uppskattningsvis 95 000 frontveteraner. I statsbudgeten år 2004 reserverades cirka 460 milj. euro för frontveteranernas och krigsinvalidernas specialförmåner.

Den 4 september 2004 har det förflutit 60 år sedan fortsättningskriget upphörde och den 27 april 2005 har det förflutit 60 år sedan kriget i Lappland upphörde. Statsrådet har beslutat att stöda frontveteranernas och krigsinvalidernas ställning och regelbundna rehabilitering med ett tilläggsanslag på 20,9 milj. euro år 2005. Drygt 456 milj. euro används för frontveteranernas och krigsinvalidernas specialförmåner år 2005, nästan lika mycket som år 2004.

2 Utvecklande av krigsinvalidernas

och frontveteranernas specialförmåner åren 2004–2007

Frontveteranerna

De nuvarande förmånerna

- Fronttillägg
- Extra fronttillägg
- Rehabilitering av frontveteraner
- Tandvård för frontveteraner
- Understöd till utländska frivilliga

Utvecklingsåtgärder

För att stöda frontveteranernas möjligheter att klara sig på egen hand skall tilläggsresurser tilldelas till frontveteranernas rehabilitering, rehabiliteringens innehåll förnyas och extra fronttillägg höjas i samband med nivåförhöjningen av folkpensionen. Målet är att säkerställa regelbunden årlig rehabilitering för alla intresserade.

- **Frontveteranernas regelbundna rehabilitering** betyder att alla intresserade har årligen tillgång till rehabilitering. Andelen av öppen rehabilitering höjs från nuvarande drygt en tredjedel till att omfatta minst 50 procent av rehabiliteringsklienterna. År 2005 söker sig cirka 52 000 veteraner och 5 000 makar till rehabilitering. Antalet rehabiliteringsdygn begränsas från det nuvarande 13 dygn till högst 10 dygn. Förändringen förutsätter att förordningen om rehabilitering av frontveteraner revideras.
- År 2004 är rehabiliteringsanslaget 35,8 miljoner euro. År 2005 höjs anslaget för veteranernas rehabilitering med 12 milj. euro varvid totalanslaget år 2005 är 47,8 milj. euro. År 2006 är behovet av tilläggsanslag jämfört med nivån år 2004 cirka 7 milj. euro och år 2007 cirka 2 milj. euro.
- **Fronttillägg och extra fronttillägg.** Regeringen föreslår en nivåförhöjning på cirka 7 euro per månad för folkpensionerna från

och med den 1 mars 2005. Storleken på det extra fronttillägget baserar sig på folkpensionen. Nivåförhöjningen av folkpensionen ökar även storleken på det extra fronttillägget från och med den 1 mars 2005. Förhöjningen är högst 3,15 euro per månad. Finansieringseffekten av förhöjningen av det extra fronttillägget är cirka 1 milj. euro per år.

Via beskattningen ökar nivåförhöjningen av folkpensionen även nettoinkomsterna för flera pensionstagare därför att storleken på det pensionsinkomstavgift som godtas i den kommunala beskattningen ökar när folkpensionens maximibelopp ökar. Detta gäller för pensionstagare som betalar kommunalskatt, med undantag av dem som har de största pensions- och andra inkomsterna.

Krigsinvaliderna

De nuvarande förmånerna

- Förmåner enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst som bestäms på basis av en krigsinvalids invaliditetsgrad; förmånerna är skattefria.
- De mest betydande förmånerna enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst är livränta jämte tilläggsdelar som tryggar utkomsten, försörjningspension för efterlevande maka, sjukvård, läkemedel och rehabilitering, hjälpmedel, ersättning till kommuner för öppenvårdstjänster, ersättning för institutionsvård till gravt handikappade (invaliditetsgrad minst 30 %) och med vissa förutsättningar till lindrigt handikappade (invaliditetsgrad 10–25 %).
- En årlig rehabilitering på 4 veckor för gravt handikappade samt öppen rehabilitering, för lindrigt handikappade en årlig 2 veckors rehabiliteringsperiod.
- Rehabilitering av makor och änkor.
- Ersättning för tandvård.
- Ändringsarbeten i bostad.

Utvecklingsåtgärder

För att stöda krigsinvaliderna i att klara sig på egen hand sänks invaliditetsgraden för ersättning för kommunala öppenvårdstjänster. Trots stödåtgärder för öppenvårdstjänster finns det en växande grupp av äldre krigsinvalider som är tvungna att anlita institutionsvård. För detta ändamål sänks kriterierna för att få institutionsvård.

- **Invaliditetsgraden för ersättning för kommunala öppenvårdstjänster sänks från 25 procent till 20 procent.**
Att invaliditetsgraden sänks till 20 procent medför tilläggskostnader på ungefär 7,9 miljoner euro för år 2005. Reformen medför att uppskattningsvis 2 000 nya krigsinvalider kommer att omfattas av förmånerna år 2005. Endast en del av dem utnyttjar tjänsterna. År 2002 gav riksdagen ett utlåtande där den förutsätter att regeringen snabbt utreder möjligheterna att sänka eller häva den invaliditetsprocent som är en förutsättning för ersättning för öppenvårdstjänster.
- **Krigsinvalider som bor i Sverige får måltidsersättning.**
Reformen omfattar ungefär 200 krigsinvalider som bor i Sverige. Reformen kan förverkligas i början av år 2005. Reformen kostar cirka 0,5 milj. euro per år. Det är administrativt mycket svårt att ordna så att även krigsveteraner som bor i andra länder (sammanslagt cirka 100 krigsveteraner i 16 olika länder) skulle omfattas av ersättningen.
- **Den invaliditetsgrad som förutsätts för krigsveteranernas institutionsvård sänks från 30 procent till 25 procent.**
Reformen träder i kraft i början av år 2006. Målet är att fördela kostnaderna mellan krigsinvaliden, kommunen och staten så att kommunen betalar priset på motsvarande kommunal institutionsvård, minus den klientavgift som krigsinvaliden har betalat enligt lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården. Avsikten är att staten betalar differensen mellan det kommunala priset och det pris som uppbärs av krigsinvalidernas sjukhem. Kostnadseffekten är uppskattningsvis 1,5 milj. euro år 2006.

Avsikten är att sänka invaliditetsgraden till 20 procent från början av år 2008 varvid tilläggskostnader jämfört med nuläget är uppskattningsvis 2,2 milj. euro.

Andra grupper

De nuvarande förmånerna

- Sedan år 1998 har personer som tjänstegjort i vissa uppdrag under Finlands krig haft rätt till rehabilitering som motsvarar veteranrehabilitering (inklusive personer i den s.k. 1926 åldersklass som tjänstegjort vid utbildningscentraler) enligt den s.k. lagen om rehabilitering av specialgrupper (1039/97). De har inte rätt till andra förmåner för frontveteraner.
- Minröjarna har sedan den 1 mars 2000 haft rätt till fronttillägg och tandvård.
- Personer som utsattes för Sovjetunionens partisananfall har rätt till en engångsersättning (1 500 euro) till följd av sjukdom om uppkomsten av sjukdomen har samband med chocken som attacken under åren 1939–1945 orsakade.

Utvecklingsåtgärder

Efterfrågan på rehabilitering har överstigit det utbud på rehabilitering som möjliggörs av anslaget. Möjligheterna för de grupper som inte omfattas av veteranförmånerna att klara sig på egen hand stöds effektivast genom att förbättra deras rehabiliteringsmöjligheter.

- År 2004 är anslaget för specialgruppernas rehabilitering 2,45 milj. euro. Anslaget höjs med 0,5 milj. euro varvid totalanslaget är 2,95 milj. euro år 2005. Anslagshöjningen är avsedd att underlätta tillgången till rehabilitering och att bemöta den stigande efterfrågan på rehabilitering som orsakas av inträdet av två nya grupper. Rehabiliteringens innehåll motsvarar veteranrehabilitering.

Ett sammandrag av tilläggsandelarna i statsrådets beslut framställs i tabell 7, sidan 24.

3 Andra veteranpolitiska frågor

Situationen för de grupper som inte omfattas av veteranförmånerna

Ansökningstiden för tecken som berättigar till frontveteranförmånerna gick ut den 31 december 1994. Ända till de senaste åren har man gjort anspråk på att utvidga rätten till förmånerna till även andra grupper och man har bl.a. föreslagit att förnya ansökningstiden. Jämställdhetsombudsmannen har fäst uppmärksamhet vid att systemet med ett fronttjänsttecken för kvinnor kan anses strida mot Europeiska gemenskapernas direktiv (79/7/EEG, likabehandling av kvinnor och män i fråga om social trygghet). Jämställdhetsombudsmannen har förutsatt att de män som blivit diskriminerade till följd av det ifrågavarande systemet skall med stöd av samma grunder beviljas det ovan nämnda tecknet eller att de på annat sätt skall beviljas de förmåner som är skäligen med hänsyn till deras tjänstgöring under kriget 1939–1945.

Social- och hälsovårdsministeriet har konsekvent betonat att situationen för de grupper som inte omfattas av förmånerna samt deras möjligheter att klara sig på egen hand bäst stöds med hjälp av förmåner som motsvarar veteranrehabiliteringen.

Det är inte längre ändamålsenligt – 60 år efter krigens slut – att utvidga kretsen av personer som har rätt till krigsinvalidernas och frontveteranernas förmåner till nya grupper utöver de traditionella åldersklasserna av krigsinvalider och frontveteraner. Specialförmånerna var ursprungligen avsedda för att hjälpa de grupper som burit det största ansvaret i kriget samt för att hedra deras arbete. Det är angeläget att bevara denna princip så länge som det finns behov av specialförmåner. Social- och hälsovårdstjänster för andra krigstida grupper anordnas genom det kommunala social- och hälsovårdssystemet.

För att förverkliga principen om likabehandling skall män som bevisligen deltagit i evakueringen av boskap i krigsoperationsområden omfattas av lagen om rehabilitering av specialgrupper. Lagen skall även omfatta personer som utsattes för partisananfäll och som tidigare beviljats en engångsersättning.

I enlighet med regeringsprogrammet tilldelas åren 2004–2007 betydande tilläggsresurser i form av kommunernas statsandelar för

anordnande av hälso- och sjukvård och äldreomsorg. Den reform om tillgång till vård som träder i kraft den 1 mars 2005 förbättrar vårdbehövande personers möjligheter att inom skälig tid få tillgång till icke-brådskande vård. Äldre personer utnyttjar mycket tjänster och har nytta av reformerna.

Framtiden för krigsinvalidernas brödra- och sjukhem

Social- och hälsovårdsministeriet, Statskontoret och Krigsinvalidernas Brödraförbund har sinsemellan avtalat om åtgärder och ett utvecklingsprogram för att trygga verksamheten vid Kauniala krigsinvalidsjukhus. Den avgift som institutionen uppbär för en vård dag bevaras på nivån år 2004 under de närmaste tre åren. Samtidigt har man avtalat om ett utvecklingsprogram för vilket Krigsinvalidernas Brödraförbund och Kauniala krigsinvalidsjukhus är ansvariga. Social- och hälsovårdsministeriet tillsätter en expertarbetsgrupp som stöd för utvecklingsprogrammet.

Den ekonomiska situationen och verksamhetsutsikterna för krigsinvalidernas brödra- och sjukhem är varierande: vissa har rimliga verksamhetsutsikter, vissa har en svag ekonomisk situation och en osäker framtid. Staten ersätter sjukhemmens driftskostnader för krigsinvalidernas del med Penningautomatföreningens (PAF) avkastning genom Statskontorets konkurrensutställningsförfarande. Institutionernas användningsgrad är för tillfället mycket hög.

Ägarna till krigsinvalidernas brödra- och sjukhem borde aktivt förhandla om institutionernas framtida användning och förvaltning med kommuner och serviceproducenter i omgivningen så att institutionerna och sjukhemmen i sinom tid kan utnyttjas som en del av servicesystemet inom äldreomsorgen.

Stöd till veteranorganisationernas verksamhet

De riksomfattande veteranorganisationernas verksamhet stöds med årliga verksamhetsunderstöd som beviljas av PAF. År 2004 var stödet sammanlagt cirka 1,4 milj. euro. Veteranorganisationerna har framställt att understödets nivå skall bevaras på nivån år 2004 fram

till år 2007. Motiveringen är att organisationerna är tvungna att i allt större utsträckning anlita utomstående arbetskraft för att deras medlemmar på grund av sin ålder inte längre kan verka i de lokala föreningarna i samma omfattning som förut.

Det är ändamålsenligt att bevara verksamhetsunderstödet till veteranorganisationerna på nivån år 2004 fram till år 2007. Därefter uppskattas situationen på nytt.

Traditionsförbundet Eklövets verksamhet och statens roll

Frontveteranernas eklövstecken kan beviljas till frontveteraner som beviljats ett frontmannatecken eller ett fronttjänsttecken eller ett fronttecken för utlänningar. Försvarsmakten började dela ut tecknet år 1986, numera delas tecknet ut av Krigsinvalidernas Brödräförbund (som grund för beviljande är ett militärpass eller motsvarande intyg).

Mötet där Traditionsförbundet Eklövet grundades hölls våren 2003. Föreningen grundas officiellt vid huvudfesten för nationella veterandagen år 2005 i Torneå den 27 april 2005. Avsikten med Traditionsförbundet är att sköta och värna om arvet av Finlands krig under 1939–1945 och krigens veteraner.

Statsrådet är berett att för sin del medverka i igångsättande och etablering av Traditionsförbundets verksamhet.

Staten ger ekonomiskt stöd till nationella veterandagen

Nationella veterandagen har firats sedan 1987. För att öka uppskattningen av våra krigs veteraner beslöt statsrådet år 1986 att påbörja ett årligt firande av en nationell veterandag den 27 april som är minnesdagen för upphörandet av kriget i Lappland. Samtidigt beslöt statsrådet att staten deltar i organiseringskostnaderna för den nationella huvudfesten genom att bevilja den organiserande staden understöd via statsbudgeten.

4 *Antalet frontveteraner*

Den genomsnittliga åldern för frontveteraner som deltog i Finlands senaste krig är cirka 83 år. Totalt deltog cirka 700 000 män i kriget. Endast var tionde av dem är fortfarande vid liv. Cirka 200 000 kvinnor deltog i uppgifter som är jämförbara med uppgifterna vid fronten. En knapp femtedel av dem är fortfarande vid liv. Även de yngsta veteranerna har redan länge lyft ålderspension.

I slutet av år 2004 är fortfarande cirka 105 000 veteraner vid liv, år 2010 cirka 50 000. Under de närmaste åren kommer antalet veteraner att minska med cirka 10 000 personer per år. Av veteranerna är cirka 18 000 krigsinvalida, deras antal minskar årligen med cirka 2 000 personer.

I Tabell 1 sidan 21 framställs den uppskattade utvecklingen av antalet frontveteraner åren 2000–2025.

Enkätundersökningar

Folkhälsoinstitutet har år 2004 på uppdrag av social- och hälsovårdsministeriet genomfört en enkät inriktad på frontveteranerna med avsikten att med hjälp av en urvalsundersökning utreda veteranbefolkningens hälsotillstånd, funktionsförmåga och levnadsförhållanden. Samtidigt fick undersökningsdeltagarna uppskatta den egna funktionsförmågan och det egna rehabiliteringsbehovet. Resultaten jämförs med resultaten från Veteran -92 undersökningen. Då omfattade undersökningen hela veteranbefolkningen. Den nya undersökningens resultat finns tillgängliga i slutet av år 2004.

5 Frontveteraners förmåner år 2004

Frontveteranerna är berättigade till all social trygghet på samma sätt som de övriga medborgarna. Därtill har man sedan 1970-talet utvecklat de stadgade specialförmånerna och höjt nivån på specialanslag för att komplettera veteranernas sociala trygghet. Frontveteranernas specialförmåner omfattade i början av år 2004 ungefär 110 000 personer, varav cirka 35 000 var kvinnor. Ungefär 18 000 av veteranerna var krigsinvalider.

En förutsättning för att få förmåner avsedda för frontveteraner är ett vederbörligt tecken. Ansökningstiden för alla tecken gick ut den 31 december 1994. Det finns totalt fem olika typer av tecken. Det mest vanliga tecknet är *frontmannatecknet* som är avsett för män. Cirka 456 500 frontsoldater har beviljats ett sådant tecken. Kvinnor som tjänstgjort i frontomständigheter har fått ett eget tecken, *fronttjänsttecknet*. Över 68 000 kvinnor har beviljats ett sådant tecken. Män som under arbetsplikten deltagit i befästningsarbete har som en specialgrupp beviljats ett eget tecken, *fronttecknet*. Fronttecken har beviljats till cirka 800 personer.

Veterantecken som är avsett för veteraner från 1918 års krig har beviljats till nästan 3 000 personer. Det yngsta tecknet är *frontmannatecknet för utlänningar* med stöd av en förordning från år 1992. Detta tecken som är avsett för frivilliga utlänningar som tjänstgjort i finska trupper har beviljats till cirka 1 800 veteraner. De är främst svenska och estniska frivilliga men även ingermanlänningar och andra män av finsk härkomst som bor inom det forna Sovjetunionens område.

Frontmannapension och fronttillägg

Före pensionsåldern omfattades veteranerna av lagen om frontmannapension från 1971 (förtidspension). Med stigande ålder har veteranerna redan förflyttats till de allmänna pensionssystemen.

Personer som beviljats ett tecken avsett för frontveteraner är berättigade till fronttillägg enligt lagen om frontmannapension. År 2004 är tillägget 41,23 euro per månad och det är skattefritt inkomst. I slutet av år 2003 fick cirka 115 000 veteraner fronttillägg. Denna siffra omfattar även fronttillägg som betalades ut till perso-

ner som bor utomlands och som deltog i krigen under 1939–1945. Fronttillägg betalas ut till över 1 000 veteraner som bor utomlands.

Extra fronttillägg

Extra fronttillägg har betalats ut från och med den 1 november 1986. Det extra fronttillägget höjdes från den 1 april 2000. Det utgör högst 25–45 % av det folkpensionsbelopp som överstiger 85,26 euro. Extra fronttillägg är för tillfället 5,28–185,01 euro per månad beroende på årsinkomst, dyrortsklassificering och familjesituation. Förmånen är skattefri inkomst och i slutet av år 2003 betalades den ut till cirka 59 000 veteraner. I slutet av år 2004 beräknas det finnas cirka 54 000 förmånstagare.

Frontveteranernas rehabilitering

Lagen om rehabilitering av frontveteraner är från 1988. Rehabilitering ansöks hos det organ i frontveteranens hemkommun som handhar uppgifter i anslutning till verkställigheten av folkhälsolagen. Rehabiliteringsbehovet och -åtgärderna bedöms individuellt. Krigsinvalider vars invaliditetsgrad är minst 10 procent har ett eget rehabiliteringssystem.

Frontveteranernas rehabilitering anordnas i rehabiliteringsanstalter och badanstalter oftast som två veckors vårdperioder. Rehabilitering kan anordnas även som öppen rehabilitering i institutioner som godkänts för ändamålet. Rehabilitering som anordnas i rehabiliterings- och badanstalter har fortfarande varit populärare bland veteranerna än öppen rehabilitering. Det finns nästan 90 rehabiliterings- och badanstalter i vårt land som erbjuder rehabilitering för frontveteraner. Över hälften av veteranerna har fått rehabilitering med stöd av den ovan nämnda lagen. År 2004 har man reserverat att anslag på 35,8 miljoner euro för veteranrehabiliteringen. Antalet rehabiliteringsklienter uppskattas till cirka 32 500 personer år 2004. Rehabiliteringen är avgiftsfri för veteranerna.

I anslutning till Veteranprojektet -97 påbörjades år 1997 ett kraftigt utvecklande av frontveteranernas rehabilitering genom lanseringen av ett 3-årigt projekt om utvecklande av rehabiliteringens innehåll och kvalitet för att bättre bemöta de åldrande veteranernas behov. Dessutom försnabbades cirkulationen inom rehabiliteringen så att de veteraner som har mest brådskande behov av rehabilitering kunde få rehabilitering oftare. År 2002 påbörjades ett utvecklingsprojekt för geriatrisk rehabilitering för åren 2002–2005 vars målgrupper även är krigsinvalidier och veteraner. För projektet har reserverats 800 000 euro år 2004 och i PAF:s riktgivande understödsplan sammanlagt 2,3 miljoner euro.

Från och med början av 1994 har frontveteranerna haft rätt till att ha sin maka med i rehabiliteringen under högst 14 dygn (frontveteranens funktionsduglighetsklass I och II). Makan till en veteran som hör till funktionsduglighetsklass III kan delta i rehabiliteringen under högst 7 dygn. En makas möjlighet till rehabilitering blev mer flexibel i början av år 2004.

Kommunerna finansierar veteranrehabilitering även med anslag från sina egna budgeter.

Militärskadeförmåner

Den äldsta lagen som föreskriver om veteranförmåner är lagen om skada, ådragen i militärtjänst som trädde i kraft 1948. Med åren har lagen reviderats och kompletterats otaliga gånger och därför tryggar lagen på ett omfattande sätt utkomstskyddet samt rehabiliteringen och andra hälsovårdstjänster till krigsinvalidier och deras makor och även änkor. Penningförmånernas storlek beror på en krigsinvalids invaliditetsgrad. Alla militärskadeförmåner är skattefria inkomster.

En krigsinvalids utkomst baserar sig på en livränta jämte tilläggsdelar. För invalidier som är gifta är övergränsen för livräntan år 2004 cirka 1 053 euro per månad. Krigsinvalidier med en invaliditetsgrad på minst 20 procent kan beviljas tilläggsränta vars övergräns är 632 euro per månad år 2004. Den försörjningspension som beviljas till en krigsinvalids änka är högst cirka 556 euro per månad.

Den sjukvård och rehabilitering som ersätts till krigsinvaliderna har med åren utvecklats till ett omfattande system. Den sjukvård som ersätts omfattar inte bara behandling av och läkemedel för en militärskada eller sjukdom utan även nödvändiga hjälpmedel och proteser. Från början av år 2003 har kommunerna och samkommunerna fått ersättning för kostnader som orsakas av hemservice och stöd för närståendevård av krigsinvalider med en invaliditetsgrad på minst 25 procent.

Krigsinvalider med en invaliditetsgrad på minst 30 procent får ersättning för institutionsvård om invaliden på grund av sitt försämrade hälsotillstånd inte kan klara sig hemma. Även krigsinvalider med en invaliditetsgrad på 10–25 procent (lindrigt handikappade) kan få institutionsvård på statens bekostnad om behovet av vård beror på en ersättbar skada eller sjukdom.

Krigsinvalider med en invaliditetsgrad på minst 30 procent har möjlighet till en årlig fyra veckors period av institutionsrehabilitering och dessutom till en serie av öppen rehabilitering som omfattar högst 15 behandlingstillfällen. Lindrigt handikappade krigsinvalider (invaliditetsgrad 10–25 %) har årligen rätt till en två veckors period av institutionsrehabilitering. Invaliderna kan överlåta högst hälften av sin egen rehabiliteringsperiod till sin maka. Om de vill, kan de även byta sin institutionsrehabilitering till dagrehabilitering eller öppen rehabilitering. Cirka 14 000 krigsinvalider fick rehabilitering på institution år 2002.

Makan till en krigsinvalid eller en änka som skött en gravt handikappad krigsinvalid eller en krigsänka har rätt till rehabilitering som ersätts av statsmedel. Antalet rehabiliteringsklienter uppskattas till cirka 1 530 år 2004, varav krigsänkornas andel är cirka 200. Rehabiliteringsperiodens längd är 2–3 veckor. Anslaget för detta ändamål är 2,76 milj. euro år 2004.

Tandvård för frontveteraner

Enligt lagen om anordnande av och ersättning för tandvården för frontveteraner har frontveteranerna rätt till ersättning för tandvård med stöd av sjukförsäkringslagen. Det arvode som upp bärs för un-

dersökning och förebyggande vård av tänder samt kliniskt arbete i samband med protetik ersätts till 100 procent av den fastställda taxan. Annars är ersättningarna de samma som betalas ut med stöd av sjukförsäkringslagen. Sedan början av maj 1998 har arvoden för tekniskt arbete i samband med protetik ersatts till 50 procent av den fastställda taxan. För kontroll och förebyggande vård av tänder samt för kliniskt arbete i samband med protetik som utförs vid hälsovårdscentral uppbärs ingen avgift hos veteranerna.

Krigsinvaliderna kan få ersättning för tandvård enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst om vårdbehovet beror på en ersättbar skada eller om invaliden på grund av sina sjukdomskostnader och inkomster är berättigad till det s.k. hjälptillägget.

Stöd för boende

Som en del av stödet för att hjälpa krigsinvaliderna och de övriga veteranerna att klara sig på egen hand påbörjades år 1997 i anslutning till Veteranprojektet -97 intensifierad verksamhet för att renovera bostäder. Genom att öka anslag, underlätta ersättningsgrunder och effektivisera renoveringsrådgivning har man betydligt utvidgat förbättringen och renoveringen av bostäder och underlättat veteranernas egen finansieringsbörda när det gäller renoveringskostnader. Med anslag som år 1997 och 1998 reserverades i statsbudgeten för detta ändamål har man betalat ut ersättning till nästan 4 000 projekt. När det gäller krigsinvalider underlättades år 2002 förutsättningarna för renovering genom att sänka den invaliditetsgrad som berättigar till ersättning till 10 procent.

Utländska frivilliga

I kriget under 1939–1945 kämpade sammanlagt cirka 16 000 frivilliga från flera olika länder i Finlands trupper. De flesta frivilliga kom från Sverige, Estland, östra Karelen och Ingermanland. I dag är endast 2 000–3 000 av dessa frivilliga vid liv.

År 1993 trädde i kraft en lag enligt vilken utländska frivilliga kan på ansökan beviljas en två veckors rehabiliteringsperiod på en fin-

ländsk rehabiliteringsanstalt samt som en engångsersättning en frontpenning på 1 000 mark (ca 168 euro). Om en person inte utnyttjade möjligheten till rehabilitering beviljades i stället en dubbel frontpenning. Förmånen gällde till slutet av år 1996. Som fortsättning till förmånen har det på basis av ett årligt budgetbeslut betalats ut ett årligt frontunderstöd till veteraner som bor i Estland eller annanstans på det tidigare Sovjetunionens område (455 euro per år). Frontunderstöd kan även beviljas till frivilliga frontmän som stadigvarande bor i Finland. Understödet omfattar år 2004 cirka 360 personer.

Därtill har frivilliga som bor i Finland eller på det tidigare Sovjetunionens område från början av år 1998 haft möjlighet till rehabilitering som motsvarar veteranrehabilitering.

Vissa persongrupper som inte hör till frontveteraner

I början av 1998 trädde i kraft lagen om rehabilitering för personer som tjänstgjort i vissa uppdrag under Finlands krig (1039/97). Rehabilitering enligt denna lag gäller för personer som tjänstgjort i försvarsmaktens uppdrag och som inte har något tecken:

- 1) personer som skulle ha tilldelats ett vederbörligt tecken i det fall de hade ansökt därom inom den utsatta tiden, dvs. senast den 31 december 1994,
- 2) personer som under krigen 1939–1945 har varit utländsk frivillig inom finska försvarsmaktens trupper och som är bosatta i Finland eller inom det forna Sovjetunionens område,
- 3) personer som under de ovan nämnda krigen har verkat i sjukvårdsuppgifter på försvarsmaktens vårdplatser,
- 4) personer som under de ovan nämnda krigen med stöd av värnpliktslagen beordrats till tjänstgöring vid någon av försvarsmaktens skolningscentraler (den s.k. –26 åldersklassen) och
- 5) personer som underställda försvarsmakten åren 1945–1952 har deltagit i röjningen av sjöminor eller i desarmeringen av röjningshinder i sjöstridskrafternas fartygsenheter eller i röjningen av landminor i norra Finland.

Inledningsvis omfattade lagen 10 000–15 000 personer av vilka knappt hälften var personer som är födda år 1926 och som tjänstgjort vid försvarsmaktens skolningscentraler. Rehabiliteringen motsvarar frontveteranernas rehabilitering och är avgiftsfri för klienten. Statskontoret beviljar på ansökan rehabilitering till personer som har ett intyg från Krigsarkivet om tjänstgöring som omfattas av lagen. Antalet rehabiliteringsklienter uppskattas vara drygt 1 800 personer år 2004. År 2003 var anslaget 2,45 milj. euro och det beviljades av PAF:s avkastning.

Minröjarna fick den 1 mars 2000 rätt till fronttillägg och den tandvård som stadgas för frontveteraner. När det gäller andra grupper allokerar social- och hälsovårdsministeriet eventuella tilläggsresurser till förbättring av rehabiliteringsmöjligheterna. Det finns cirka 1 200 minröjare som får fronttillägg.

Rabatt på läkemedel och begravningsavgift

Personer som har ett veterantecken eller ett minröjarintyg får på apotek med vissa begränsningar 10 procent rabatt på läkemedel. Reformen trädde i kraft i början av år 2003.

En frontveteran eller dennes maka kan antingen helt eller delvis få befrielse från begravningskostnaderna. Reformen trädde i kraft i början av år 2004 i samband med revideringen av begravningslagen. Krigsinvalidier med en invaliditetsgrad på minst 20 procent får begravningsunderstöd som betalas av Statskontoret.

6 Veterananslag

Totalutgifterna för frontveteranernas specialförmåner som finansieras med anslag från statsbudgeten var 470 miljoner euro år 2003. År 2004 uppskattas utgifterna uppgå till 460 miljoner euro. De största utgifterna beror på förmåner enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst, fronttillägg samt rehabilitering.

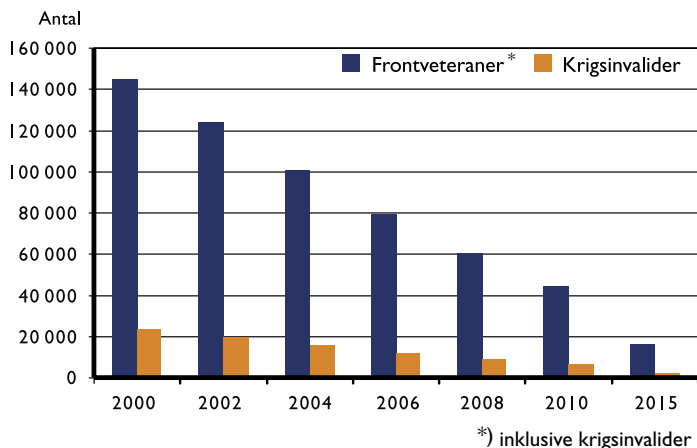
Veteranförmånerna har regelbundet förbättrats under de senaste åren. Utvecklingsåtgärder har inriktats bl.a. på rehabiliteringen av krigsinvalidier och veteraner samt på nivåförhöjningen av det extra fronttillägget.

I statistikdelen (kapitel 7) beskrivs utvecklingen av veteranförmåner som finansieras genom statsbudgeten sedan 1990-talet. Storleken på den genomsnittliga förmånen per veteran har stigit varje år.

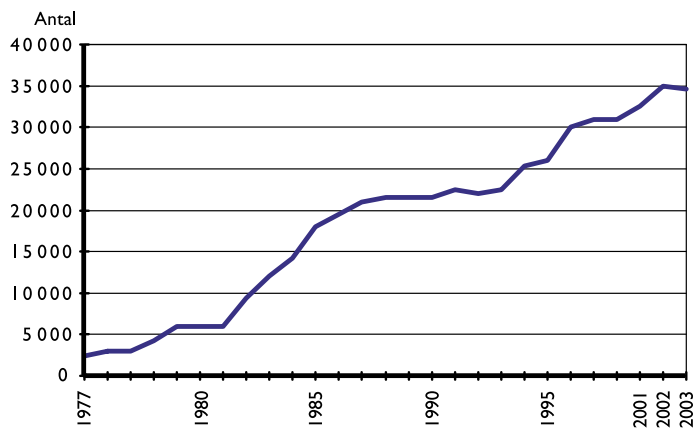
7 Statistik

I detta kapitel finns information om krigsinvalidernas och veteranernas antal och åldersstruktur samt förmåner.

Figur 1
Antalet frontveteraner åren 2000–2015

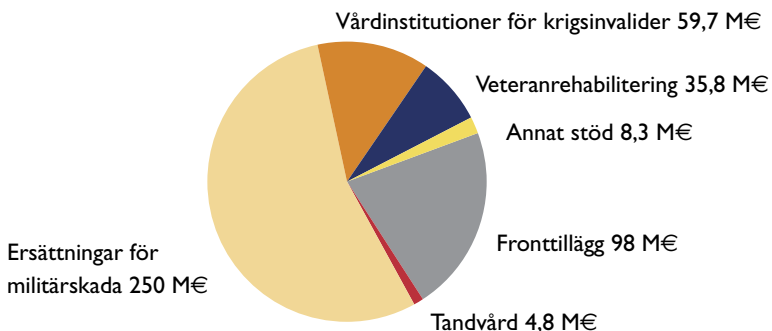
Figur 2
Antalet veteraner i rehabilitering åren 1977–2003*

*) Lagen om rehabilitering av frontveteraner, exklusive rehabilitering av krigsinvalider

Figur 3

Veteranernas sociala trygghet år 2004, totalt 460 miljoner euro

Tabell 1

Det uppskattade antalet fronttillägstagare åren 2000–2025

År	Män	Kvinnor	Totalt
2000	107 300	42 100	149 400
2004	71 000	34 000	105 000
2005	63 000	31 300	94 300
2010	30 000	18 500	48 500
2015	9 700	8 100	17 800
2020	1 900	2 400	4 300
2025	200	400	600

Tabell 2

Det uppskattade antalet veteraner som får extra fronttillägg åren 2000–2025

År	Män	Kvinnor	Totalt
2000	54 800	25 400	80 200
2004	34 500	19 900	54 400
2005	30 300	18 400	48 700
2010	13 600	10 800	24 400
2015	4 200	4 800	9 000
2020	800	1 400	2 200
2025	70	200	270

Tabell 3**Veteranbefolkningens åldersfördelning åren 2003–2020, antal**

Åldersklasser	2003	2005	2010	2015	2020
–74	1 873	325	–	–	–
75–84	85 564	63 015	8 355	210	–
85–	26 463	29 930	39 235	17 450	4 260
Totalt	113 900	93 270	47 590	17 660	4 260

Tabell 4**Veteranbefolkningens åldersfördelning åren 2003–2020, %**

Åldersklasser	2003	2005	2010	2015	2020
–74	2	0	–	–	–
75–84	75	68	18	1	–
85–	23	32	82	99	100
Totalt	100	100	100	100	100

Tabell 5**Veteranbefolkningens åldersfördelning åren 2005–2015 enligt kön, antal**

Åldersklasser	2005		2010		2015	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
–74	240	80	–	–	–	–
75–84	20 200	42 800	4 600	3 800	3 000	40
85–	10 600	19 300	13 700	25 600	5 100	9 500
Sammanlagt	31 040	62 180	18 300	29 400	8 100	9 540
Totalt	93 220		47 700		17 640	

Tabell 6**Veterananslag 1997–2005, milj. euro gängse pris**

	1997	2001	2002	2003	2004	2005
Fronttillägg	147,9	123,0	118,0	105,9	98,0	90,7
Frontveteranernas tandvård	5,7	6,2	5,3	4,7	4,3	4,0
Ersättning för militärskada	285,7	265,7	260,7	252,7	250,0	242,4
Vårdinstitutioner för krigsinvalider*	55,5	57,2	59,7	59,7	59,7	59,7
Rehabilitering av krigsinvaliders makor och änkor	2,0	2,5	2,5	2,6	2,8	2,8
Rehabilitering av frontveteraner*	28,6	32,8	35,8	35,6	35,8	47,8
- utvecklingsprojekt för rehabilitering	1,7		0,8	0,8	0,8	0,8
Bostadsrenoveringsrådgivning*	0,7	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Understöd till veteranorg.*	1,4	1,6	1,6	1,5	1,4	1,4
Utländska frivilliga	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1
Rehabilitering av specialgrupper*		2,0	2,5	2,5	2,5	3,0
Bostadsrenovering (MM)	2,9	2,9	2,5	2,5	2,5	2,5
Sammanlagt	532,4	495,0	490,5	469,6	458,9	456,1
Antalet fronttilläggsstagare	186 323	137 600	126 000	115 200	105 100	94 300
- varav krigsinvalider	29 458	21 830	19 620	17 480	15 870	13 900
Anslag/veteran (1000 euroa)	2,86	3,60	3,89	4,08	4,37	4,84

Uppgifterna för åren 1997–2003 är bokslutsuppgifter.

År 2004 budget- och 2005 budgetpropositionsuppgifter.

* av PAF:s avkastning

Tabell 7**Specialförmåner som tilldelas tilläggsanslag**

Tilläggsanslag	Ändring jmf med nuläget	
	2005	
Rehabilitering av frontveteraner (2004 års anslag 35,8 M€)	+12,0	
Invaliditetsgrad för ersättning för kommunala öppenvårdstjänster för krigsinvalider 25 % → 20 %	+7,9	
Måltidsersättning för krigsinvalider i Sverige med minst 20 % invaliditets- grad	+0,5	
Sänkning av invaliditetsgrad för tillgång till institutionsvård för krigsinvalider, år 2006 och 20 % år 2008	År 2006 +1,7	År 2008 +2,2
<u>Andra grupper:</u>		
Rehabilitering av specialgrupper (2004 års anslag 2,45 M€) som nya partisaners offer, män som deltog i evakuering av boskap	+0,5	
Sammanlagt, milj. euroa	+20,9	